

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Nationella prov gymnasieskolan: resultat

Ämnesområde

Utbildning och forskning

Statistikområde

Skolväsende och barnomsorg

Produktkod

UF0128

Referenstid

Vårterminen 2023

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Skolverket
Kontaktinformation	Christina Sandström
E-post	Fornamn.efternamn@skolverket.se
Telefon	08-527 332 00

Innehåll

1	Statistikens sammanhang	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	3
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	4
2.4.1	Datainsamling	4
2.4.2	Mätning.....	4
2.4.3	Bortfallsuppföljning	5
2.5	Bearbetningar.....	5
2.6	Granskning.....	5
2.6.1	Granskning under direktinsamlingen	5
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden.....	5
2.6.3	Granskning av makrodata	6
2.6.4	Granskning av redovisning	6
2.7	Skattningsförfarande	6
2.7.1	Principer och antaganden	6
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	6
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	6
2.7.4	Röjandekontroll	6
3	Genomförande	6
3.1	Kvantitativ information.....	6
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	7

1 Statistikens sammanhang

Uppgifterna som samlas in i denna undersökning utgör en del av Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå. Resultaten från de nationella proven är ett av flera kvalitetsmått på utbildningen, både lokalt och nationellt. Uppgifter om kursprovsresultat har samlats in sedan 1998 i form av en urvalsundersökning där mellan 100–150 gymnasieskolor ingick i urvalet. Dessa insamlingar gjordes endast på vårterminen. Personnummer samlades in för första gången i urvalsinsamlingen vårterminen 2009, dessförinnan samlades ett löpnummer in för respektive individ. Sedan höstterminen 2011 är undersökningen en totalundersökning där resultat samlas in två gånger om året för samtliga prov som skrivs på höst- och vårterminen från alla gymnasieskolor.

Insamling och framställning av de nationella proven i gymnasieskolan har sedan starten varit utformat på ett likartat sätt. Små förändringar i insamlingsvariabler och härledda variabler från befintliga register kan ha lagts till, tagits bort och ändrats under åren. Det huvudsakliga innehållet med hänsyn till variabler om kursprov, delprov och kurser har dock genomgått små förändringar under åren.

Statistiken passar bra att sammanvända med annan statistik om skolväsendet, exempelvis registren Grundskolan: slutbetyg, Gymnasieskolan; slutbetyg m.m.

I detta dokument beskrivs upplägg och genomförande av undersökningsomgången avseende vårterminen 2023. För terminerna VT20 och VT21 var de nationella proven inställda till följd av pandemin. Det finns därmed ingen statistik för dessa terminer. Läs om statistikens kvalitet i kvalitetsdeklarationen som finns tillgänglig på www.scb.se/UF0128, under rubriken *Dokumentation*.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De viktigaste målstorheterna avser det totala antalet elever som genomfört respektive obligatoriskt nationellt prov i gymnasieskolan. Även betygsfördelningen på respektive obligatoriskt nationellt prov samt genomsnittlig betygspoäng redovisas.

2.2 Ramförfarande

Som ram används Skolverkets skolenhetsregister. Alla skolor som markerat att de bedriver verksamhet för gymnasiet ingår i ramen.

Rampopulationen är de skolenheter som har elever i gymnasiet. Det är upp till skolorna själva att avgöra när under utbildningen olika kurser ska läsas, samt när prov ska skrivas. Det är därför svårt att föra en mer specifik urvalsram över vilka skolor som ska skicka in uppgifter.

Undersökningens observationsobjekt är elever i gymnasiet som rapporterats in till SCB av en uppgiftslämnare. Uppgiftslämnare är administrativ personal för varje skolenhet men det är huvudmännen som har det yttersta ansvaret för att uppgifterna kommer in. Kontaktvägen till uppgiftslämnarna är Skolverkets skolenhetsregister.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

Inget urval och ingen uteslutning förekommer i denna undersökning

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamling

Insamlingen av kursprovsresultat genomförs genom att SCB skickar ut ett informationsbrev (s.k. missiv) med inloggningsuppgifter till berörda uppgiftslämnare i början av november, respektive maj. Med hjälp av dessa skickar sedan uppgiftslämnarna in efterfrågade uppgifter via SCB:s webbplats i form av en ifylld Excel-mall eller en textfil. Påminnelser skickas ut till de som inte lämnar in uppgifter i tid och återkontakter görs med uppgiftslämnare i de fall där kompletteringar behöver göras.

Kompletterande bakgrundsuppgifter om varje elev hämtas från Registret över totalbefolkningen (RTB), SCB:s Utbildningsregister och Skolenhetsregistret, ibland i form av härledningar. Det är variabler om elevens föräldrars högsta utbildningsnivå, migration samt skolenhetens geografiska läge och huvudman.

2.4.2 Mätning

Uppgiftslämnaren lämnar uppgifterna i form av antingen en ifylld excel-blankett eller en textfil. De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen i att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner och definitioner. Registreringsfel i form av ogiltiga värden eller partiellt bortfall förhindras till stor del genom tvingande kontroller i samband med insamlingen av uppgifter.

Information om de slutliga observationsvariablerna och statistikens detaljerade innehåll finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen finns på metadata.scb.se under Gymnasieskola: nationella prov. Det går även att hitta information om observationsvariablerna i kvalitetsdeklarationen för Nationella prov gymnasieskolan: resultat.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

För statistiken över resultaten på gymnasieskolans nationella prov förekommer objektsbortfall trots att skolhuvudmän är skyldiga att lämna uppgifter enligt Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:142). Objektsbortfallet är dock litet, oftast under 1% av skolenheterna.

Arbetet med skriftliga påminnelser och telefonpåminnelser används för att objektsbortfallet ska hållas så lågt som möjligt. Detta anses vara en viktig del i att hålla objektsbortfallet nere.

Partiellt bortfall förekommer när uppgifterna som skickas in saknar värden för vissa variabler. Det partiella bortfallet anses vara lågt, då filerna från uppgiftslämnarnas system antas vara korrekta och fullständiga. I viss mån kan partiellt bortfall förhindras genom granskningskontroller och återkontakter under insamlingens gång.

2.5 Bearbetningar

De insamlade uppgifterna kompletteras med registeruppgifter så som individernas föräldrars utbildningsbakgrund, födelseland och uppgifter om betyg från årskurs 9.

Utöver detta görs bearbetningar för att kontrollera kvaliteten på uppgifterna som skickats in. Ingen imputering görs, varken vid objektbortfall eller partiellt bortfall.

2.6 Granskning

Granskning av inkommande uppgifter görs kontinuerligt under insamlingen. Granskningen sker både i form av automatiska kontroller vid inläsningen av den inskickade filen, samt i form av manuella kontroller. Materialet granskas både på mikronivå, som exempelvis att personnummer är korrekta, samt på makronivå för att kontrollera att antal prov som skickats in ungefär är lika många som vid föregående års insamling.

2.6.1 Granskning under direktinsamlingen

Vid inläsning av fil till SCB finns både så kallade hårda och mjuka granskningskontroller. Ett exempel på en hård kontroll är att man kontrollerar så att personnumren innehåller giltiga siffror och att en elevs behörighet endast antar värde 0 eller 1. Att samtliga studievägs-koder som inkommer bland proven är giltiga för det specifika läsåret är också ett exempel på en hård kontroll. En mjuk kontroll kan vara att man kontrollerar att elevernas ålder stämmer. Om en elev har en orimlig ålder får uppgiftslämnaren en uppmaning om kontrollera att uppgifterna verkligen stämmer.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

Efter att filen gått genom de automatiska kontrollerna så görs granskning på mikronivå. Man kontrollerar bland annat att alla

elever finns med i RTB och att alla skolenhetskoder finns med i Skolenhetsregistret. Vid mikrogranskning sambearbetar man också uppgifterna med andra register.

2.6.3 Granskning av makrodata

Här görs exempelvis kontroller av frekvenser av olika variabler jämfört med tidigare år så att inga stora avvikelser föreligger. Det är rimligt att förvänta sig att antalet genomförda prov inte skiljer i särskilt stor grad mot föregående år. Men i och med att skolorna själva avgör när de genomför de nationella proven, så går det inte att helt säkerställa om en avvikelse är onormal eller inte.

2.6.4 Granskning av redovisning

Före leverans till Skolverket genomför SCB en granskning av materialet. Då kontrolleras att rätt variabler ingår, att variablerna har korrekta värden, att värdena har rätt format och namn samt att antalet poster överensstämmer med det slutliga observationsregistret.

2.7 Skattningsförfarande

Insamlingen av de nationella proven i gymnasieskolan har sett liknande ut sedan undersökningen blev en totalundersökning 2011. Det gör att jämförelsen över tid endast lämpar sig från och med vårterminen 2011. Det går inte att jämföra resultaten före detta, då endast ett urval av skolor ingick i undersökningen.

2.7.1 Principer och antaganden

Undersökningen är en totalundersökning, vilket innebär att inga antaganden behöver göras. Bedömningen är att insamlat material håller hög kvalitet och inkluderar i princip samtliga individer i målpopulationen.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Statistiken redovisas som antal och andelar.

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Eftersom statistiken baseras på en totalundersökning beräknas inga osäkerhetsmått.

2.7.4 Röjandekontroll

Ej aktuellt.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Det är vanligast att skolorna väljer att anordna de nationella proven på vårterminen. Därför skiljer sig antalet genomförda prov mycket

mellan höst- och vårtermin. Antalet obligatoriska prov som har rapporterats in är i genomsnitt ca 10 500 under höstterminerna och ca 250 000 på vårterminerna. Observera att en elev kan skriva prov i flera olika kurser.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Ej aktuellt